

***PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI
Wolsko***

na lata 2009 – 2015

***GMINA MIASTECZKO KRAJEŃSKIE
Powiat pilski***

***Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie
ul. Dąbrowskiego 16
89 – 350 Miasteczko Krajeńskie***

PAŹDZIERNIK 2009

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
2.	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA	6
3.	OCENA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI PRZEZ LOKALNĄ SPOŁECZNOŚĆ	9
4.	DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI MIEJSCOWOŚCI.....	11
5.	OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA - ANALIZA SWOT.....	14
6.	WIZJA PRZYSZŁOŚCI MIEJSCOWOŚCI – NADZIEJE I OCZEKIWANIA.....	17
7.	OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.....	21
7.1.	Informacje ogólne.....	21
7.2.	Cele i projekty.	22
7.3.	Opis projektów, szacunkowe koszty, termin realizacji zadań stanowiący wypadkową przyjętych kryteriów rozwoju miejscowości w latach 2009-2015 oraz źródła finansowania.....	24
8.	OPIS PROJEKTU, CEL, CZAS REALIZACJI, UZASADNIENIE	26
9.	MONITOROWANIE, OCENA REALIZACJI, AKTUALIZACJA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA PLANU ODNOWY.....	28
9.1.	System monitorowania	27
9.2.	Ocena, aktualizacja.....	28
9.3.	Komunikacja społeczna.....	28

1. WPROWADZENIE

Plan odnowy opracowany został dla wsi Wolsko, administracyjnie należącej do gminy Miasteczko Krajeńskie, leżącej w powiecie pilskim w województwie wielkopolskim.

Plan Odnowy Miejscowości Wolsko (w skrócie POM) jest dokumentem stanowiącym załącznik do wniosku w konkursie Wielkopolska Odnowa Wsi.

Podjęcie procesu odnowy i opracowania Planu Odnowy Miejscowości Wolsko zainicjowało zebranie wiejskie w dniu 22 czerwca 2009 r.

Prace nad planem prowadzono zgodnie z wymogami przewidzianymi dla tego typu lokalnych dokumentów.

Odnova wsi to wspólne działanie jej mieszkańców, zmierzające do poprawy jakości życia, w tym także jakości tego, co na wsi cenne.

Istotny element działania stanowi pobudzanie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz odnowy, rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, kulturową i przyrodniczą oraz dbałością o ład przestrzenny, w którym ważna jest spójność wsi jako jednostki osadniczej i harmonia różnych funkcji.

Plan zawiera w szczególności:

- opis miejscowości, w której będzie realizowana operacja,
- ocenę mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana.

Szczególną wagę przywiązywano do szerokiej dyskusji społecznej, wypracowania przez mieszkańców wizji swojej wsi oraz pozyskania deklaracji obywateli co do powszechnego zaangażowania się w realizację małych projektów wskazanych w planie. Odbyły się spotkania Rady Sołeckiej, Wójta Gminy robocze z mieszkańcami.

Zebranie mieszkańców podjęło uchwałę:

- o przyjęciu Planu Odnowy Miejscowości Wolsko na lata 2009 – 2015 i przekazaniu Wójtowi Gminy Miasteczko Krajeńskie

Plan odnowy został opracowany przez społeczność lokalną. Koordynatorem prac ze strony Gminy był:

- Karol Jagodziński – Wójt Gminy Miasteczko Krajeńskie.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA

Gmina Miasteczko Krajeńskie położona jest na północnym skraju Doliny Noteci, w powiecie pilskim, województwie wielkopolskim. Z racji malowniczego ukształtowania terenu – rozległe łąki, wzniesienia (różnica poziomów dochodzi do 100 metrów) oraz liczne źródelka i strumyki – nazywana jest często Kazimierzem Dolnym Północy. Zajmuje obszar 70,7 km², liczy 3200 mieszkańców. W jej skład wchodzi sołectwa: Arentowo, Brzostowo, Grabionna, Grabówno, Miasteczko Krajeńskie, Okaliniec, Wolsko i Miasteczko – Huby.

W przeszłości Miasteczko Krajeńskie i okoliczne wsie miały różną przynależność administracyjną. W XVI wieku obejmował je powiat nakielski. W okresie rozbiorów były włączane do powiatu kamieńskiego. W latach 1806 – 1815 należały do Wielkiego Księstwa Warszawskiego. W roku 1817 Miasteczko Krajeńskie weszło w skład utworzonego powiatu wyrzyskiego. Na mocy Traktatu Wersalskiego Miasteczko Krajeńskie powróciło do Polski. Przejęcie władzy nastąpiło 23 stycznia 1920 roku. Burmistrzem został Nepomucen Mikołajewski. W Miasteczku Krajeńskim utworzono urząd celny, komisariat policji, urzędy, powołano Komisarza Rady Miejskiej, polską szkołę. 1 stycznia 1938 roku powiat wyrzyski wraz z Miasteczkiem Krajeńskim został włączony do województwa pomorskiego z siedzibą w Toruniu. Po drugiej wojnie światowej Miasteczko Krajeńskie znalazło się w województwie bydgoskim i działały w nim oddzielne Zarządy, a od 1950 roku Rady Narodowe – Miejska i Gminna.

Brzemienne w skutkach zmiany przyniósł rok 1973. Gmina przestała istnieć jako samodzielna jednostka administracyjna i została wcielona do Gminy Białośliwie. Jakoby tego było mało, Miasteczku Krajeńskiemu odebrano prawa miejskie. Tutejsza społeczność nie mogła pogodzić się z taką decyzją władz, wszak Miasteczko Krajeńskie od XV wieku było miastem i pełniło funkcję lokalnego ośrodka administracji. Po reformie administracyjnej kraju w 1975 roku, w wyniku, której powstało województwo pilskie, Miasteczko Krajeńskie nadal

pozostawało częścią gminy Białośliwie. Dopiero w 1992 roku wieloletnie starania przyniosły połowiczny sukces – Miasteczku Krajeńskiemu przywrócono status gminy. Praw miejskich jednakże do dzisiaj się nie udało odzyskać. Inauguracja – historyczna sesja Rady Gminy, podczas której m.in. ustanowiono herb, odbyła się 29 lutego 1992 roku.

Gmina ma typowo rolniczy charakter. Na jej terenie zarejestrowanych jest około 400 gospodarstw rolnych. Utrzymać się z nich nie sposób dlatego jeden członków rodziny ich właścicieli dojeżdża do pracy w mieście lub okolicznych firmach. Ziemie tutaj są raczej słabe IV i V klasy. Znaczną część powierzchni rolnej zajmują łąki, ciągnące się szerokim pasem w Dolinie Noteci. W ostatnich latach przechodzą one za sprawą dotacji unijnych swoisty renesans. Wcześniej zainteresowanie nimi było znikome, od pewnego czasu kupców – niekoniecznie rolników nie brakuje. W statystykach sołectw Miasteczko – Huby i Wolsko pojawili się nowi właściciele łąk.

Na terenie gminy nie ma przemysłu, istnieje natomiast kilka większych zakładów, działających w różnych sektorach produkcji i usług.

W każdej wsi (poza Wolskiem) znajduje się sklep spożywczy, a w niektórych spotkać można nawet kilka punktów handlowych. W Miasteczku Krajeńskim znajdują się: apteka, gabinety lekarskie, ośrodek rehabilitacji ruchowej, działa filia Banku Spółdzielczego. W gminie jest kilka dobrze prosperujących punktów gastronomicznych oraz dwie ładnie urządzone restauracje – „Dworek” w Grabównie oraz „Stara Mleczarnia” w Miasteczku Krajeńskim. Na terenie gminy są dwie parafie katolickie – w Miasteczku Krajeńskim i w Grabównie.

Najwspanialszym zabytkiem tej ziemi jest pałac w Brzostowie, w którym znajduje się Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Michała Drzymały. Ważnym miejscem dla tradycji jest grób Michała Drzymały na parafialnym cmentarzu w Miasteczku Krajeńskim oraz poświęcony jego pamięci obelisk znajdujący się w Grabównie. Za najstarszy natomiast zabytek gminy uważa się niezbadane do końca wczesnośredniowieczne grodzisko we wsi Wolsko, którego fragmenty zachowały się na szczycie piaskowej góry.

Z roku na rok poprawia się infrastruktura gminy. Wielkim wydarzeniem było zakończenie w 2004 roku budowy hali sportowej w Miasteczku Krajeńskim. Obecnie trwają prace projektowe i przygotowanie dokumentacji pod budowę sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków w gminie, ponieważ istniejąca oczyszczalnia ścieków w Brzostowie jest zbyt mała w stosunku do potrzeb. Trzy największe miejscowości – Miasteczko Krajeńskie, Grabówno i Brzostowo – mogą korzystać z gazu ziemnego, a wszystkie wsie mają wodociągi. Bardzo dobrze przedstawia się również sytuacja z telefonami; do centrali podłączono ponad 600 numerów, co oznacza, że prawie każde gospodarstwo korzysta już z tego środka łączności. Na terenie gminy zostały również zainstalowane przekaźniki telefonii komórkowej.

Baza oświatowa gminy skoncentrowana jest w Miasteczku Krajeńskim i Brzostowie. Szkoła podstawowa w Miasteczku Krajeńskim, do której uczęszcza około 300 uczniów, posiada dwie filie – w Grabównie i Grabionnej. Gimnazjum w Miasteczku Krajeńskim przyjmuje około 150 uczniów z terenu całej gminy. Obie placówki funkcjonują w tych samych obiektach. Korzystają zgodnie z nowoczesnej hali sportowej, która bardzo odmieniła życie szkół i dała nowe perspektywy rozwoju. Starsza młodzież z terenu gminy ma możliwość dalszej edukacji i zdobycia zawodu w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Michała Drzymały w Brzostowie.

W gminie, która ze względu na krajobraz polodowcowy: szeroki pas łąk – z jednej strony i pas wzniesień – z drugiej, posiada liczne walory turystyczne, brakuje jezior. Płynie natomiast ważna dla całego regionu rzeka Noteć, na której pasjonaci sportów wodnych planują wybudować mały port. Jeśli projekt ten dojdzie do skutku, będzie to często odwiedzany przystanek na trasie wodnej z nad Renu na Mazury. W gminie zawiązał się także komitet budowy centrum rehabilitacyjno – sportowego „Morena”.

Miasteczko Krajeńskie utrzymuje kontakty, głównie sportowe i kulturalne, z niemieckim Gleschendorf z gminy Scharbeutz.

WOLSKO

Wolsko należy do krainy geograficznej zwanej Krajną. Położona jest na skraju Doliny Noteci. Cechuje je zróżnicowana rzeźba terenu.

Geograficznie Krajna jest związana z Pomorzem. Z punktu widzenia regionalizacji historyczno-etnograficznej związana jest z Wielkopolską. Do niej też przynależy administracyjnie.

Wieś Wolsko wcześniej podzielona była na Wolsko Górne i Dolne. Wolsko było jedną z nielicznych wsi, w których nigdy nie było majątku ziemskiego. Jest to mała wieś licząca 221 mieszkańców (stan na 31.12.2008), ale długa, bo ciągnąca się aż osiem kilometrów. Wolsko było typową chłopską osadą. Łąki nadnoteckie stwarzały tutaj rolnikom dobre warunki do hodowli zwierząt. Wieś ma swoje atuty. Na jej gruntach znajdują się największe w Europie pokłady kredy pojeziernej. Na razie wieś pięknieje za sprawą nowych mieszkańców, którzy się osiedlają w malowniczym krajobrazie nadnoteckim. Oprócz urzekającego krajobrazu (łączy w sobie elementy pejzażu nizinnego z górskim), Wolsko ma też swoje tajemnice. Jedną z nich jest wzniesienie, które w miejscowej tradycji określane jest jako „szwedzki szaniec”, który jak twierdzą historycy jest wczesnośredniowiecznym grodziskiem, to nie jedyny historyczny element Wolska. Oprócz niego znaleźć można we wsi także dwa cmentarze: ewangelicki i katolicki.

Wieś posiada telefony, wodociąg i internet.

Sołtysem jest Waldemar Ilnicki.

3. OCENA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI PRZEZ

LOKALNĄ SPOŁECZNOŚĆ

Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne miejscowości oraz otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w budowaniu oraz realizacji publicznych lub prywatnych przedsięwzięć odnowy miejscowości.

Ocenę zasobów w opinii lokalnej społeczności przedstawia tabela poniżej.

Tabela 1. Ocena zasobów miejscowości Wolsko przez społeczność lokalną

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze • walory krajobrazu • walory świata roślinnego • walory świata zwierzęcego • wody powierzchniowe • gleby • surowce mineralne	X		X	X X X
Środowisko kulturowe • walory architektury i osobliwości kulturowe • walory zagospodarowania przestrzennego • zabytki • zespoły artystyczne				X X X X
Dziedzictwo historyczne i religijne • miejsca, osoby i przedmioty kultu • święta, odpusty, pielgrzymki • tradycje, obrzędy, gwara • legendy, podania i fakty historyczne • ważne postacie historyczne • specyficzne nazwy	X X		X X	 X X
Obiekty i tereny • działki pod zabudowę mieszkaniową • działki pod domy letniskowe i obozy • działki pod zakłady usługowe i przemysł • pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po-przemysłowe • tradycyjne obiekty gospodarskie wsi • place i miejsca publicznych spotkań • miejsca sportu i rekreacji	X X X X		 X	X X
Gospodarka, rolnictwo • specyficzne produkty • znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe • możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne			X X X	
Sąsiedzi i przyjezdni • korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo • ruch tranzytowy • przyjezdni stali i sezonowi			X X	X
Instytucje				

• placówki opieki społecznej	X			
• szkoły	X			
• dom kultury, sala wiejska	X			
• inne – przedszkole	X			
Ludzie, organizacje społeczne				
• OSP	X			
• Stowarzyszenia				X
• Darczyńcy i sponsorzy			X	

Źródło: Dane ze spotkań roboczych z mieszkańcami miasta, lokalnymi liderami oraz przedstawicielami Urzędu Gminy Miasteczko Krajeńskie.

4. **DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI MIEJSCOWOŚCI**

Diagnoza aktualnej sytuacji zawiera opinię mieszkańców sołectwa i lokalnych liderów w odpowiedzi na zadane pytania:

Jacy jesteśmy? Jaka jest nasza miejscowość? Informuje o cechach charakterystycznych miejscowości i jej mieszkańców oraz definiuje miejsce Wolska w systemie osadniczym Gminy.

Tabela 3. Diagnoza aktualnej sytuacji miejscowości Wolsko w opinii mieszkańców.

Wyszczególnienie	Opis
Co ją wyróżnia?	Wieś jest jedna z mniejszych w gminie, posiada unikalne położenie na polodowcowych, morenowych wzgórzach i nadnoteckich łąkach, lasy, ptactwo ginących gatunków, siedliska zwierząt, niezwykła flora, źródła wody oligoceńskiej, ślady osadnictwa od neolitu, duża integracja społeczności i zaangażowanie mieszkańców w prace na rzecz wsi.
Jakie pełni funkcje?	Wolsko pełni funkcje podstawowe: mieszkalną, rolniczą, kultu religijnego, historyczną.
Kim są mieszkańcy?	Głównie rolnicy i bezrobotni.
Co daje utrzymanie?	Rolnictwo, praca najemna w firmach na terenie gminy, sezonowa praca sadownicza, emerytury i renty, zbiór runa leśnego.
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	W Wolsku działa Rada Sołecka, Stowarzyszenie Miłośników Wolska, mieszkańcy chętnie uczestniczą w imprezach organizowanych w gminie.
W jaki sposób rozwiązują problemy?	Poprzez konsultacje społeczne, zebrania wiejskie, drogą konsultacji z wójtem gminy, poprzez współpracę z samorządem gminnym i mieszkańcami.
Jaki wygląd ma miejscowość?	Wieś aktualnie jest zaniedbana z pojedynczymi osadami bardziej atrakcyjnymi. Świetlica wiejska jest miejscem zebrań, szkoleń i porad rolniczych.

Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane	Tradycje rodzinne i obyczaje związane z przyzwyczajeniami. Ważnym tego elementem jest wiara katolicka, pielęgnowane są tradycyjne obrzędy (np. wielkanocne święcenie potraw w plenerze, nabożeństwa majowe przy wiejskiej kapliczce, kolędowania). Organizowane są festyny historyczno – ekologiczne.
Jak wyglądają mieszkania i obejścia?	Posesje są bardzo zróżnicowane. Od miłych i zadbanej ogródków przydomowych do zrujnowanych obejść.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Woda, powietrze i gleba, są czyste. W Wolsku nie ma zakładów przemysłowych. Wieś jest zwodociągowana. Gospodarka odpadami stałymi zorganizowana. Niska emisja spalin nie stanowi zagrożenia dla stanu środowiska.
Jakie jest rolnictwo?	Rolnictwo jest rozdrobnione na małe gospodarstwa z hodowlą bydła.
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Trudna komunikacja do gminy, zwłaszcza w okresie roztopów.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Czas wolny dzieci w okresie letnim wypełniany jest przez organizowanie zajęć plastycznych, komputerowe gry i zabawy w plenerze. Podczas dobrej pogody organizowane są imprezy integracyjne, podczas których odbywają się konkursy dla dzieci – festyny dziecięce, na powitanie i pożegnanie lata.

Źródło: Dane ze spotkań roboczych z mieszkańcami miejscowości i lokalnymi liderami.

5. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON

MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA

OPERACJA - ANALIZA SWOT

Analiza SWOT zawiera informację o czynnikach kluczowych dla rozwoju, cechach wsi, mocnych i słabych stronach rozwoju oraz jego szansach i zagrożeniach.

Wymagana będzie duża aktywność społeczności lokalnej, aby użyć silnych stron, zminimalizować zagrożenia i przezwyciężyć słabe strony po to, aby wykorzystać szansę. Tylko ogólna aktywna mobilizacja społeczności lokalnej daje szansę przyspieszenia realizacji dążeń do podniesienia standardu życia.

Tabela 4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja – ANALIZA SWOT

S I L N E S T R O N Y	S Ł A B E S T R O N Y
Rolnictwo • warunki naturalne sprzyjające produkcji zdrowej żywności • duży rezerwuar pasz na susz z łąk nadnoteckich • małe rodzinne gospodarstwa jako przeciwwaga dla wielkoprzemysłowych ferm • czyste, nieskażone powietrze, gleby i wody Gospodarka komunalna i mieszkaniowa • rezerwa terenów pod budowę siedlisk Rekreacja i turystyka • obszar Natura 2000 w całej wsi • atrakcyjne obiekty dziedzictwa kulturalnego, grodzisko wczesnośredniowieczne z elementami znalezisk z okresu neolitycznego Infrastruktura społeczna • zaangażowanie społeczeństwa w działaniach społecznych, stowarzyszenie • aktywność w organizacji imprez kulturalnych, festyny • kontakty ponadregionalne w organizacji imprez kulturalnych • działania przeciw wykluczeniu społecznemu dzieci • umiejętność samoorganizacji Stan techniczny • dobrej jakości wody • biomasa jako rezerwa energetyczna • linia światłowodowa PKP	Rolnictwo • grunty niskiej klasy • wysoki udział ludności utrzymującej się z pracy z rolnictwa • brak zorganizowanego rynku zbytu produktów rolnych • brak przetwórstwa produktów rolnych • brak alternatywnych miejsc pracy Gospodarka komunalna i mieszkaniowa • brak uzbrojenia w kanalizację sanitarną i gaz • niski stopień wyposażenia w infrastrukturę mieszkań Rekreacja i turystyka • brak bazy turystycznej • brak zaplecza rekreacyjnego • małe środki na organizowanie imprez rekreacyjnych • mała świadomość społeczna w sferze gospodarki odpadami Infrastruktura społeczna • niezaspokojone potrzeby w zakresie pomocy społecznej • słaba baza lokalowa dla potrzeb kulturalnych • zdewastowana remiza strażacka w Wolsku Stan techniczny • niewystarczająca ilość dróg lokalnych • brak oczyszczalni ścieków

• urządzenia telekomunikacyjne • zbiórka odpadów i uporządkowana gospodarka odpadami Gospodarka i usługi • kowalstwo artystyczne Położenie i walory przestrzenne • korzystne położenie geograficzne i klimatyczne terenu • obszar Natura 2000 obejmujący całą wieś • nadzwyczajny krajobraz polodowcowy • rzadkie gatunki flory i fauny	Gospodarka i usługi • pogarszający się stan finansowy gospodarstw • brak infrastruktury turystycznej Położenie i walory przestrzenne • trudności komunikacyjne, zły stan techniczny dróg
S Z A N S E	Z A G R O Ż E N I A
Rolnictwo • Rozwój ekologiczny rolnictwa z dotacjami • Rozwój agroturystyki i agroturystyki • Produktorem zdrowej, ekologicznej żywności • Proste przetwórstwo i promowanie potraw lokalnych Gospodarka komunalna i mieszkaniowa • Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego • Rozwój budownictwa letniskowego – walory przyrodnicze • Dostęp do środków unijnych na odnowę wsi Rekreacja i turystyka • Duże zainteresowanie rozwojem agroturystyki • Bliskość wielkich aglomeracji • Projektowanie, kąpielisko z naturalnych źródeł Infrastruktura społeczna • dobra współpraca z GOK – wspieranie lokalnych imprez • wzrost zainteresowania udziałem w	Rolnictwo • niska dochodowość z pracy w rolnictwie • zwykła konkurencyjność produktów rolniczych Gospodarka komunalna i mieszkaniowa • trudności w uzyskaniu kredytu na rozwój indywidualnych gospodarstw • duża konkurencja w pozyskiwaniu środków na cele odnowy Rekreacja i turystyka • liczne okoliczne sady - opryski Infrastruktura społeczna • wzrost drobnej przestępczości • wzrost ilości osób bezrobotnych • zanik więzi i wspólnotowego

impresach i szukaniem sposobów na pozyskanie środków finansowych Stan techniczny • budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w obszarze Natura 2000 Gospodarka i usługi • uaktywnienie usług w gospodarstwach agroturystycznych • możliwość przystosowania terenu do usług rekreacyjnych i turystycznych • możliwość utworzenia małych firm gastronomicznych • promocja lokalnych przetworów • pozyskiwanie owoców leśnych i grzybów Położenie i walory przestrzenne • wykorzystanie terenów leśnych i zabytkowych do podniesienia atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej wsi Wolsko	poczucia odpowiedzialności za korzystanie z dróg wiejskich Stan techniczny • pogorszący się stan dróg powiatowych • brak środków na rozwój w gospodarstwach indywidualnych Gospodarka i usługi • malejące środki ze strony gminy na inwestycje • brak jawnych kryteriów finansowania zamierzeń w sferze gospodarki i turystyki • duża konkurencja w przydzielaniu środków na cele odnowy Położenie i walory przestrzenne • wyludnienie miejscowości
---	--

Źródło: Dane ze spotkań roboczych z lokalnymi liderami oraz przedstawicielami Urzędu Gminy i Miasteczko Krajeńskie

6. WIZJA PRZYSZŁOŚCI MIEJSCOWOŚCI

– NADZIEJE I OCZEKIWANIA

Wielokrotne spotkania mieszkańców i różnych środowisk doprowadziły do sformułowania oczekiwań i wizji miasta uznając jako główny do osiągnięcia cel:

Wolsko atrakcyjną wsią – domem naszym i przyjezdnych.

Tak sformułowany cel, który jest podstawowym założeniem planu rozwoju i odnowy, zawiera oczekiwania mieszkańców dla stworzenia warunków służących zaspokajaniu potrzeb społecznych i kulturalnych poprawy jakości życia i wzrostu konkurencyjności miasta. Mieszkańcy oczekują, że Wolsko będzie przyjazne dla swoich mieszkańców, estetyczne, uporządkowane, dobrze zorganizowane, dbające o swoje dziedzictwo

kulturowe, oferujące różne formy spędzenia czasu. Wieś wyróżnia mobilność jej mieszkańców i otwartość na wyzwania, gwarantuje to powodzenie w realizacji planu.

Realizacja tej wizji jest możliwa przy współuczestnictwie społeczności lokalnej. Tabela 5 zawiera informacje od mieszkańców – jaka ma być ich miejscowość w przyszłości.

Tabela 5. Wizja przyszłości MIEJSCOWOSCI Wolsko

Co ma ją wyróżniać?	Kwitnące, zadbane centrum agroturystyczne, ośrodek spotkań lotniarskich, rowerowych, szlaków konnych i pieszych z instruktazem nordwalkingu, ośrodek edukacji archeologiczno – historycznej w oparciu o ekspozycję neolityczną na grodzisku. Proekologiczne ekspozycje przestrzennych obiektów rzeźbiarskich z materiałów odpadowych.
Jakie ma pełnić funkcje?	Rekreacyjno – turystyczne i mieszkalne.
Kim mają być mieszkańcy?	Szczęśliwi ludzie. Przedsiębiorczy, szanujący ludzi i przyrodę, przyjaźnie nastawieni do obcych, szanujący odmienność przybyszów, porządni obywatele. Wykształceni, otwarci, tolerancyjni, podtrzymujący więzi i tradycje.
Co ma dać utrzymanie?	Prywatna przedsiębiorczość – głównie w sferze świadczenia usług agroturystycznych (jazda konna, wycieczki piesze, rowerowe, wynajem sprzętu, rowerów, sportowego), wynajem pokoi dla letników i grzybiarzy, gastronomia, wytwarzanie i sprzedaż domowych przetworów z owoców, ziół i runa leśnego oraz rzeźb z drewna, rozwój przemysłu drzewnego, praca najemna w miejscowych i okolicznych firmach, emerytury i renty.
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	Sołtys, Rada Sołecka, organizacje funkcjonujące obecnie i w przyszłości, straż pożarna, placówki oświatowe, koła zainteresowań.
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Problemy rozwiązywane w formie negocjacji reprezentantów wsi z władzami gminy i w Radzie Sołeckiej, utworzenie niepowtarzalnego stanowiska męża zaufania.
Jak ma wyglądać nasza miejscowość?	Ma to być miejscowość na miarę XXI wieku; atrakcyjna, zadbane, bezpieczna, estetyczna, pozbawiona barier architektonicznych, wyposażona w niezbędne urządzenia i usługi, rozwojowa.
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	Kultywowanie tradycji rodzinnych i wielopokoleniowych w celu integrowania społeczności i zachowania dziedzictwa kulturowego.
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	Czyste i schludne posesje rodzinne, dające mieszkańcom poczucie komfortu.

Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	Zachowanie nieskażonego środowiska z zakazem niekontrolowanej ingerencji w naturalne otoczenie ochrona okolicznych kompleksów leśnych, zwierzyny, pomników przyrody, rzadkich roślin i ptaków).
Jakie ma być rolnictwo?	Z dużym wpływem na charakter i rozwój miejscowości.
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Poprawa stanu dróg dojazdowych.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Utworzenie drużyny piłkarskiej, orkiestry podwórkowej, dobrze zagospodarowane miejsca, gdzie młodzież będzie mogła się spotykać, rozwijać swoje umiejętności i zainteresowania, więcej kółek zainteresowań.

Źródło: Dane ze spotkań roboczych z lokalnymi liderami.

Wymienione powyżej działania będą sprzyjać procesowi przemiany miejscowości zmierzającej w kierunku umocnienia jej wielofunkcyjności, prawie tożsamej z osiągnięciem zrównoważonego rozwoju.

7. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ I PRZEDSIĘWZIEĆ **AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W** **OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA** **PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI W KOLEJNOŚCI** **WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW** **ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM** **SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI**

7.1. Informacje ogólne

Planowane kierunki odnowy wynikają z wizji i celów jakie sobie postawili mieszkańcy. W planie zapisane jest, co robić, w jakim terminie i za jakie środki finansowe, żeby sformułowaną wizję i cele, przyjęte jako realne, osiągnąć.

Plan ma charakter dynamiczny i tworzony jest na trzech poziomach:

- poziom 1** - odnosi się do wskazanego obszaru miejscowości,
- obejmuje działania techniczne, takie jak przebudowa, odbudowa, remont, odnowa, konserwacja,
 - obejmują poprawę funkcjonalną i estetyczną przestrzeni publicznej,
 - obejmuje działania na rzecz rozwoju usług,
- poziom 2** - odnosi się do potrzeby tworzenia w partnerskim porozumieniu frontu prac dla młodzieży, bezrobotnych, emerytów i rencistów oraz firm,
- poziom 3** - odnosi się do współpracy wszystkich środowisk jako warunek sukcesu i konsensusu partnerów społecznych.

Plan jest wynikiem wyselekcjonowanych wniosków co do zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć społecznych potrzebnych w ocenie społeczności lokalnej, zgłaszanych podczas wielu spotkań.

Wnioski, cele i projekty zostały przedyskutowane i zaakceptowane wstępnie do realizacji przez Wójta Gminy Miasteczko Krajeńskie.

Plan ma charakter otwarty. Realizacja planu odnowy miejscowości zależy nie tylko od woli i zaangażowania jej mieszkańców, ale co najmniej w równym stopniu od środków zewnętrznych (gminnych, wojewódzkich, krajowych). Dlatego może wymagać korekt w zależności od stopnia powodzenia zabiegów o te środki.

Zadania zaplanowane są do realizacji w latach 2009 – 2015. Kolejność wynikającą z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości stanowią lata realizacji podane w pkt 7.3 „Opis projektów, szacunkowe koszty, termin realizacji zadań stanowiący wypadkową przyjętych kryteriów rozwoju miejscowości latach 2009-2015 oraz źródła finansowania”.

7.2. Cele i projekty.

Cele i projekty zapisane w planie odnowy są wypadkową czynników analizy SWOT, mających wpływ na zrównoważony rozwój wsi. Zrealizowanie ich będzie dużym wysiłkiem, ale możliwe, ponieważ mieszkańcy zadeklarowali swoją mobilizację do wspólnej pracy na rzecz wsi i starań o środki finansowe krajowe wspierające ich pracę oraz wkład finansowy.

Tabela 6. PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WOLSKO W LATACH 2009 - 2015 – CELE I PROJEKTY

Realizacja powyższych projektów w znaczny sposób poprawi jakość i standard życia mieszkańców oraz koniunkturę gospodarczą.

Priorytet 1. Poprawa standardu i jakości życia		
Cel 1.1.	Cel 1.2.	Cel 1.3.
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	Zapewnienie warunków rozwoju życia sportowego, kulturalnego i edukacji	Poprawa stanu infrastruktury
Projekty: 1.1.1. Zakup i montaż pawilonu drewnianego na potrzeby świetlicy pod chmurką. 1.1.2. Rozbiórka zniszczonego obiektu byłej remizy OSP i utworzenie terenu rekreacyjno – sportowego w rejonie „świetlicy pod chmurkę”. 1.1.3. Odtworzenie pieca chlebowego z pozyskanych materiałów.	Projekty: 1.2.1. Oznakowanie szlaków turystycznych pieszych miejsc historycznych – grodzisko. 1.2.2. Organizowanie cyklicznych festynów historycznych, archeologicznych i ekologicznych. 1.2.3. Zagospodarowanie obecnego „pojnika” i utworzenie kąpieliska.	Projekty: 1.3.1. Budowa kanalizacji sanitarnej. 1.3.2. Odbudowa drogi Arentowo – Wolsko. 1.3.3. Uzupełnienie oświetlenia ulicznego w sołectwie.

Źródło: Wnioski po konsultacji z mieszkańcami.

7.3. Opis projektów, szacunkowe koszty, termin realizacji zadań stanowiący wypadkową przyjętych kryteriów rozwoju miejscowości w latach 2009 – 2015 oraz źródła finansowania.

Priorytet I – Poprawa standardu i jakości życia		
Projekt 1.1.1. Zakup i montaż pawilonu drewnianego na potrzeby „światlicy pod chmurką”		
Lata realizacji	2010	
Nakłady finansowe	18 960,00	Wielkopolska Odnowa Wsi, Środki własne Gminy, Mieszkańcy
Przedmiot projektu	Przedmiotem projektu jest zakup i montaż pawilonu drewnianego, który będzie miejscem wypoczynku i miejscem do organizowania festynów oraz wykonanie podbudowy pod pawilon.	
Projekt 1.1.2. Rozbiórka zniszczonego obiektu byłej remizy OSP i utworzenie terenu rekreacyjno – sportowego w rejonie „światlicy pod chmurką”		
Lata realizacji	2010	
Nakłady finansowe	15 640,00	Środki własne Gminy Wkład własny mieszkańców
Przedmiot projektu	Przedmiotem projektu jest rozbiórka zniszczonego obiektu remizy OSP i zagospodarowanie terenu. W zakres prac wchodzi wykonanie: • uporządkowanie terenu w obrysie fundamentów budynku gospodarczego i zagospodarowanie pod plac zabaw, • wytyczenie i utworzenie boisk sportowych, • uzupełnienie terenów zieleni wokół obiektu, • utwardzenie ścieżek. Projekt wpłynie na poprawę warunków rekreacji najmłodszych mieszkańców wsi oraz na atrakcyjność turystyczną miejscowości.	
Projekt 1.1.3. Odtworzenie pieca chlebowego z pozyskanych materiałów.		
Lata realizacji	2010 – 2015	
Nakłady finansowe	3 660,00	Wielkopolska Odnowa Wsi, Środki własne Gminy, Mieszkańcy
Przedmiot projektu	Przedmiotem projektu jest odtworzenie pieca chlebowego z pozyskanych materiałów	

Projekt 1.2.1. Oznakowanie szlaków turystycznych i miejsc historycznych – grodzisko.		
Lata realizacji	2010 – 2015	
Nakłady finansowe	3 000,00	Środki własne Gminy, Fundusz Sołecki
Przedmiot projektu	Przedmiotem projektu będzie wytyczenie i oznakowanie nowych szlaków do miejsc historycznych, wykonanie makiety istniejącego grodziska średniowiecznego, odtworzenie śladów osadnictwa neolitycznego np. miejsca pochówku.	
Projekt 1.2.2. Organizowanie cyklicznych festynów historycznych, archeologicznych i ekologicznych		
Lata realizacji	2009 – 2015	
Nakłady finansowe	600,00	Fundusz Sołecki, Stowarzyszenie Miłośników Wolska
Przedmiot projektu	Przedmiotem projektu jest organizowanie cyklicznych festynów (dwa razy w roku) historycznych, archeologicznych i ekologicznych we wsi Wolsko.	
Projekt 1.2.3. Zagospodarowanie obecnego „pojnika” i utworzenie kąpieliska		
Lata realizacji	2010-2015	
Nakłady finansowe	10 000,00	Fundusz Sołecki, Środki własne mieszkańców PROW
Przedmiot projektu	Przedmiotem projektu jest utworzenie kąpieliska poprzez zagospodarowanie obecnego pojnika dla bydła.	
Projekt 1.3.1. Budowa kanalizacji sanitarnej		
Lata realizacji	2012 – 2013	
Nakłady finansowe	5.000 000,00	Środki własne Gminy, WRPO
Przedmiot projektu	Przedmiotem projektu jest budowa kanalizacji sanitarnej na terenie wsi Wolsko.	
Projekt 1.3.2. Odbudowa drogi Arentowo – Wolsko		
Lata realizacji	2010 – 2015	
Nakłady finansowe	260 000,00	Środki własne Gminy, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
Przedmiot projektu	Projekt zakłada odnowienie nawierzchni dróg dojazdowych na trasie Arentowo – Wolsko, 2 000m.	

Projekt 1.3.3. Uzupełnienie oświetlenia ulicznego w sołectwie		
Lata realizacji	2010 - 2015	
Nakłady finansowe	10 000,00	Środki własne Gminy
Przedmiot projektu	Przedmiotem projektu jest wybudowanie nowych punktów oświetleniowych oraz modernizacja obecnego.	

8. OPIS PROJEKTU, CEL, CZAS REALIZACJI, UZASADNIENIE.

Przedmiot projektu

Przedmiotem projektu jest stworzenie „świetlicy pod chmurką” - miejsca przeznaczonego na cele rekreacyjno – wypoczynkowe.

Projekt będzie realizowany w dwóch etapach.

Pierwszym etapem będzie zakup i montaż pawilonu drewnianego, wykonanie podbudowy pod pawilon oraz rozbiórka zniszczonego obiektu byłej remizy OSP i zagospodarowanie terenów zielonych w rejonie świetlicy. W zakres wchodzi wykonanie:

- uporządkowanie terenu w obrysie fundamentów budynku gospodarczego i zagospodarowanie pod plac zabaw,
- wytyczenie i utworzenie boisk sportowych,
- uzupełnienie zieleni wokół obiektu oraz wkomponowanie się w obecny stan drzew i krzewów,
- utwardzenie ścieżek.

Kolejnym etapem jest odtworzenie z pozyskanych materiałów pieca chlebowego.

Czas realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2010 – 2015

Cel projektu

Celem realizacji projektu jest poprawa warunków rekreacji najmłodszych mieszkańców oraz wpływ na atrakcyjność turystyczną wsi, w tym:

- zagospodarowanie przestrzeni publicznej dla celów rekreacji i wychowania,
- stworzenie warunków do pracy z dziećmi i młodzieżą na terenie gminy,
- stworzenie miejsca organizacji imprez.

Uzasadnienie wyboru projektu

Wdrożenie projektu przyczyni się do uzyskania pozytywnych efektów w atrakcyjności turystycznej wsi, co w poszczególnych sferach wyrazi się następująco:

Spółeczność:

- zaspokojenie potrzeb społecznych,
- wzrost integracji społeczności gminy,
- wzrost zainteresowania kulturą.

Przestrzeń i środowisko:

- zagospodarowanie przestrzeni z zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego,
- poprawa estetyki poprzez uporządkowanie terenu.

Współfinansowanie projektu środkami krajowymi daje gwarancję jego realizacji, dotąd bowiem ograniczone możliwości finansowe Gminy i społeczności lokalnej stanowiły barierę dla podjęcia tego wyzwania.

9. MONITOROWANIE, OCENA REALIZACJI, **AKTUALIZACJA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA** **PLANU ODNOWY**

9.1. System monitorowania

Dla społeczności wiejskiej sprawny monitoring jest najbardziej użyteczny, stanowi bowiem wskazówkę o postępie realizacji projektów, daje wiedzę czy zmiany następują

zgodnie z założeniami planu odnowy, ułatwia podejmowanie decyzji co do wspomagania realizacji planu, bądź korygowania jego założeń.

Osiąganie celów zapisanych w miejscowym planie odnowy sprawdzane będzie w ramach prowadzonego stałego monitoringu i poddawane ocenie mieszkańców podczas zebrania wiejskiego jeden raz w roku. Wnioski z oceny będą podstawą dokonania w planie odnowy ważniejszych korekt, zarówno w zakresie rzeczowym jak i finansowym.

9.2. Ocena, aktualizacja

Proces odnowy nie jest constans, lecz ma charakter dynamiczny. Dlatego musi być poddawany okresowej ocenie i aktualizacji.

W trybie sporządzania aktualizacji niezbędny jest udział społeczny pod przewodnictwem Lidera (koordynatora) i grupy odnowy.

W latach 2009 – 2015 ocena będzie dokonana trzykrotnie:

- ocena pierwsza (ex ante) przed zatwierdzeniem planu odnowy przez radę gminy,
- ocena realizacji planu odnowy na koniec 2010 roku
 - lider wraz z grupą odnowy przygotowują informację o realizacji planu (postępie prac, trudnościach) i na zebraniu wiejskim poprzez wspólną ocenę wypracują wnioski w sprawie ewentualnego skorygowania poczynąń bądź założeń planu.
- ocena trzecia (ex post) po zakończeniu realizacji planu odnowy (przed upływem 2015 roku)
 - lider wraz z grupą odnowy przygotowują informację o realizacji planu (końcową) i jej skutkach, a na zebraniu wiejskim poprzez wspólną ocenę sformułują wnioski do następnych planów odnowy.

9.3. Komunikacja społeczna

Rada Sołecka wspólnie z Gminą zabiegać będzie o umieszczenie w lokalnej prasie, radiu i telewizji informacji o wykonywanych przez mieszkańców wsi pracach i realizowanych projektach. Przedmiotem informacji będą także zmiany wprowadzone do planu odnowy.

Urząd Gminy będzie prezentował pełną informację na swoich stronach internetowych.